

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

До захисту допускається
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос
« ____ » _____ 20__ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

НА ТЕМУ:

Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення

Освітній рівень “Бакалавр”
Спеціальність “Фінанси, банківська справа та страхування”

Керівник роботи:

(підпис)

Ю.М. Шкодкіна

(ініціали, прізвище)

Студент:

(підпис)

Р.Р. Ткаченко

(ініціали, прізвище)

Група:

Ф-62/1у

Суми
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І ПІДПРИЄМНИЦТВА**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри, проф.
_____ В.М.Боронос
" ____ " _____ 20 ____ р.

**ЗАВДАННЯ
до дипломної роботи**

Студент(-ка) групи Ф-62/1у інституту (центру) ННІ ФЕМ ім. О. Балацького
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Ткаченко Руслана Русланівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи: Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення

Затверджено наказом по СумДУ № _____ від " ____ " _____ 20 ____ р.

Термін здачі студентом завершеної роботи " ____ " _____ 20 ____ р.

Вихідні дані до роботи: нормативні і законодавчі акти, матеріали державної статистичної звітності, матеріали монографій, періодичних видань, підручників і навчальних посібників, наукових статей, а також дані фінансової звітності Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП».

Зміст основної частини роботи (перелік питань, що підлягають розробці):

1. Теоретичні основи оцінки інвестиційної привабливості підприємства.
2. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства.
3. Шляхи забезпечення інвестиційної привабливості підприємства (на прикладі Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП»).

Дата видачі завдання: " ____ " _____ 20 ____ р.

Керівник дипломної роботи: Шкодкіна Ю.М.

(вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Завдання прийнято до виконання " ____ " _____ 20 ____ р.

(підпис студента)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота: 48 с., 1 рисунок, 5 таблиць, 3 формули, 26 джерел, 7 додатків.

Мета роботи - проаналізувати теоретичні та методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Об'єкт дослідження – методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Методи дослідження, які використовувалися в процесі дослідження та обробки матеріалів: абстрактно-логічний, аналіз і синтез, порівняльний, коефіцієнтний, табличний методи, логічний та системний аналіз.

На сучасному етапі економічного розвитку України гостро постає питання активізації інвестиційних процесів в країні для підвищення її репутації на міжнародній арені, а також для інтеграції України в світове економічне співтовариство.

У першому розділі розглянуто теоретичні основи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Визначено сутність інвестиційної привабливості підприємства, фактори її формування, здійснено аналіз інвестиційного ринку України.

У другому розділі розглянуто методичні підходи щодо оцінки інвестиційної привабливості, які використовуються у міжнародній та вітчизняній практиці. Проаналізовано міжнародний досвід оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Розглянуто основні методи оцінки інвестиційної привабливості, наведена методика розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства.

У третьому розділі наведені шляхи забезпечення інвестиційної привабливості підприємства (на прикладі Філії “Хлібна база” ДП “Охтирський КХП”). Проведена оцінка інвестиційної привабливості Філії “Хлібна база” ДП “Охтирський КХП” та надані рекомендації для покращення інвестиційної привабливості даного підприємства.

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ, ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, ІНТЕГРАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК, ФІНАНСОВИЙ СТАН.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1 Сутність інвестиційної привабливості підприємства	8
1.2 Фактори формування інвестиційної привабливості підприємства.....	9
1.3 Аналіз інвестиційного ринку України	12
2 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	15
2.1 Підходи до оцінки інвестиційної привабливості у міжнародній та вітчизняній практиці	15
2.2 Методики та методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства.....	18
2.3 Методика розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства.....	20
3 ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ФІЛІЇ «ХЛІБНА БАЗА» ДП «ОХТИРСЬКИЙ КХП»)	23
3.1 Оцінка інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП».....	23
3.2 Рекомендації для покращення інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП»	30
ВИСНОВКИ.....	32
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ	34
ДОДАТОК А_СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ».....	37
ДОДАТОК Б_ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ	39
ДОДАТОК В_МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ.....	40
ДОДАТОК Г_ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	41
ДОДАТОК Д_ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	43
ДОДАТОК Е_ДИНАМІКА ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ «ХЛІБНА БАЗА» ДП «ОХТИРСЬКИЙ КХП» ЗА 2017-2019 РР.	46
ДОДАТОК Ж_ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ФІЛІЇ «ХЛІБНА БАЗА» ДП «ОХТИРСЬКИЙ КХП» ЗА 2017-2019 РР.	47

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. На сучасному етапі економічного розвитку України гостро постає питання активізації інвестиційних процесів в країні для підвищення її репутації на міжнародній арені, а також для інтеграції України в світове економічне співтовариство. Тому пріоритетними завданнями уряду в процесі розробки заходів економічного розвитку України має бути стимулювання інвестиційної діяльності та створення сприятливого інвестиційного середовища.

Водночас, коли підприємствам бракує власних коштів використовуються застаріле обладнання та технології, перед самими підприємствами постає питання залучення інвестицій, які виступають основним важелем розвитку та розширення виробництва підприємства. Однак, сучасним ринковим умовам притаманна гостра конкуренція за обмежені інвестиційні ресурси і оцінка інвестиційної привабливості підприємства стає актуальним питанням перед інвесторами при прийнятті рішень щодо вкладання коштів в суб'єкт господарювання для забезпечення їх раціонального використання та отримання доходу у майбутньому. У сучасній теорії інвестування розглядається значна кількість підходів щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємства, які передбачають застосування різних методів та методик на основі аналізу його фінансово-господарської діяльності. Проте, існуючі підходи мають свої особливості застосування і не завжди є релевантними для окремих підприємств. Відтак, постає питання актуальності дослідження існуючих методичних підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Мета дослідження - проаналізувати теоретичні та методичні аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Завдання дослідження, які поставлені та вирішені для досягнення мети роботи:

- дослідити сутність поняття інвестиційної привабливості підприємства;
- визначити фактори формування інвестиційної привабливості підприємства;
- проаналізувати основні тенденції розвитку інвестиційного ринку в Україні за останні роки;
- розглянути підходи до оцінки інвестиційної привабливості, які існують в міжнародній та вітчизняній практиці; розглянути основні методи оцінки інвестиційної

привабливості, приділяючи особливу увагу методиці розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства;

- провести оцінку інвестиційної привабливості підприємства за результатами його фінансово-господарської діяльності (на прикладі Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП»);

- розробити рекомендації для покращення інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП».

Об'єкт дослідження - методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Предмет дослідження - фінансові відносини, що виникають у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства і формують інвестиційну привабливість підприємства.

Методи дослідження, які використовувалися в процесі дослідження та обробки матеріалів: абстрактно-логічний, аналіз і синтез, порівняльний, коефіцієнтний, табличний методи, логічний та системний аналіз.

Структура роботи. Основна частина бакалаврської роботи складається з трьох розділів. У першому розділі розглянуто теоретичні основи оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Визначено сутність інвестиційної привабливості підприємства, фактори її формування, здійснено аналіз інвестиційного ринку України.

У другому розділі розглянуто методичні підходи щодо оцінки інвестиційної привабливості, які використовуються у міжнародній та вітчизняній практиці. Проаналізовано міжнародний досвід оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Розглянуто основні методи оцінки інвестиційної привабливості, наведена методика розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства.

У третьому розділі наведені шляхи забезпечення інвестиційної привабливості підприємства (на прикладі Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП»). Проведена оцінка інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» та надані рекомендації для покращення інвестиційної привабливості даного підприємства.

Фактологічною основою дослідження роботи є нормативні і законодавчі акти, наукові статті та публікації періодичних видань, матеріали монографій, що

безпосередньо стосуються оцінки інвестиційної привабливості та фінансового стану підприємства, підручники та навчальні посібники з економічного та фінансового аналізу, матеріали державної статистичної звітності, а також дані фінансової звітності Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП».

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність інвестиційної привабливості підприємства

На сучасному етапі економічного розвитку України гостро постає питання активізації інвестиційних процесів в країні для підвищення її репутації на міжнародній арені, а також для інтеграції України в світове економічне співтовариство. Тому пріоритетними завданнями уряду в процесі розробки заходів економічного розвитку України має бути стимулювання інвестиційної діяльності та створення сприятливого інвестиційного середовища.

Ключовим індикатором привабливості підприємств для інвесторів є однойменний показник - інвестиційна привабливість підприємства.

За допомогою оцінки інвестиційної привабливості можна визначити поточний фінансовий стан суб'єкта господарювання, визначити перспективи його розвитку, а також залучити інвестиції у необхідних обсягах для отримання позитивного ефекту у майбутньому від освоєного залученого капіталу [1].

На теперішній час різні науковці не дають єдиного визначення сутності інвестиційної привабливості, бо кожен з учасників, який безпосередньо стосується процесу інвестування вкладає в інвестиційну привабливість власне тлумачення. Проте, досліджувані трактування мають спільні риси.

Проаналізувавши ряд трактувань дефініції «інвестиційна привабливість підприємства» (Додаток А), можна узагальнити, що всі автори вважають, що інвестиційна привабливість характеризує об'єкт інвестування в цілому та розглядається як інтегральний показник, тобто певна узагальнююча характеристика доцільності інвестування визначеного об'єкта з позицій конкретного інвестора.

Згідно з Методикою інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій інвестиційна привабливість підприємства визначається як “рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, що може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегральної оцінки” [5].

Таким чином, інвестиційна привабливість - це інтегральний показник, який дає змогу оцінити переваги та недоліки окремих об'єктів та показує наскільки вигідно вкладати капітал у певний об'єкт з позиції конкретного інвестора згідно зі сформованими ним критеріями.

У якості інвестиційних ресурсів можуть бути не тільки грошові кошти, а й різні цінні папери, майнові та немайнові права, рухоме та нерухоме майно, різноманітні знання, що стосуються технічної інформації, досвіду тощо [6].

Управляти інвестиційною привабливістю підприємства можливо за рахунок врахування всіх можливих факторів, що впливають на його діяльність як зовні, тобто з боку держави, так і зсередини, тобто внутрішні чинники та фактори самого підприємства [3]. Тому важливим є питання аналізу факторів формування інвестиційної привабливості підприємства та їх впливу на її рівень.

1.2 Фактори формування інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна привабливість об'єкта інвестування формується під впливом певних факторів та ризиків внутрішнього та зовнішнього характеру, які є такими рушійними силами, що забезпечують створення переваг для підприємства серед конкурентів за інвестиційні ресурси. При цьому, на інвестиційну діяльність підприємства впливають як кількісні, так і якісні фактори, що стосуються фінансового стану, ринкового оточення та корпоративного управління [7,8].

Поняття «інвестиційна привабливість» стосується не лише одного підприємства, а й окремих регіонів та країни в цілому. Рівень впливу від інституціональних, економічних та соціальних факторів проявляється по-різному на різних рівнях його реалізації, але в кінцевому підсумку окремі суб'єкти господарювання прямопропорційно залежать від різних рівнів економіки, тому стабільний розвиток економіки України впливає на ефективність роботи підприємства, а інвестиційний клімат країни безпосередньо впливає на інвестиційну привабливість окремих підприємств.

Інвестиційний клімат країни включає низку факторів (інституціональні, економічні, соціальні), що характеризують інвестиційний процес на різних рівнях

його реалізації (мікро-, мезо-, макрорівні) та відповідно формують інвестиційну привабливість (див. табл.1.1) [9].

Таблиця 1.1 - Фактори, що формують інвестиційну привабливість на різних рівнях економіки [9]

Фактор	Рівень впливу		
	макрорівень	мезорівень	мікрорівень
Інституційна	- внутрішня і зовнішня політична стабільність країни; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку країни; - рівень інтегрованості національного законодавства у світове правове поле; - стабільність господарського, фінансового та податкового права; - митна політика й участь і світових організаціях; - захист прав вітчизняних та іноземних інвесторів	- внутрішня і зовнішня політична стабільність регіону; - гарантія прав і свобод особи; - ступінь державного втручання в економіку регіону (галузі); - підтримка малого та середнього бізнесу в регіоні (галузі); - торгівельна політика регіону; - захист інтелектуальної власності у регіоні; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій; - ступінь легкості отримання дозволів та підключення до комунікацій.	- стабільність внутрішньої політики підприємства; - гарантія прав і свобод працівника; - ступінь державного втручання в економіку підприємства; - торговельна політика підприємства; - діяльність підприємства відповідно до чинного нормативно-правового законодавства; - розвиток комунікаційної мережі на підприємстві.
Економічна	- загальна характеристика економіки й стабільність національної валюти; - темпи росту ВВП; - податки, тарифи, пільги; - характеристика банківської системи та її послуг в економіці країни; - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці країни; - валютні та фінансові ризики.	- загальна характеристика економіки регіону (галузі); - темпи росту ВРП; - вивчення потреб та ресурсів регіону (галузі); - інформаційна кампанія в регіоні (галузі); - екологічна обстановка: стандарти, квотування та штрафи в економіці регіону (галузі); - характеристики місцевих ринків.	- загальна характеристика економіки підприємства; - темпи росту валової продукції підприємств; - легкість та доступність кредитних ресурсів для підприємств; - фінансові ризики; - вартість виробничих ресурсів.
Соціально-культурна	- рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в країні; - толерантність суспільства відносно інших віросповідань і національностей у країні; - ступінь політичної активності населення в країні; - рівень криміногенності в країні; - рівень розвитку профспілкового руху в країні.	- рівень соціального розвитку суспільства, соціальних умов та життя населення в регіоні; - ступінь політичної активності населення в регіоні; - рівень криміногенності в регіоні. - рівень розвитку профспілкового руху в регіоні.	- рівень освіченості та кваліфікаційної підготовки робочої сили; - активність профспілок на підприємстві; - соціально-психологічний клімат на підприємстві; - стилі та форми управління на підприємстві.

Отже, на інвестиційну привабливість підприємства впливають різні фактори. Підприємствам необхідно вміти аналізувати зовнішні фактори та ризики, визначати основні причини їх формування для того, щоб покращити рівень інвестиційної привабливості. У той же час, на мотивацію інвестора також впливають різні фактори - політичні, економічні, виробничі, конкурентні, маркетингові, екологічні та інші фактори. При цьому, кожен інвестор обирає для себе найбільш значимі фактори та оцінює вибране підприємство в залежності від своїх цілей, на основі чого надалі приймає рішення доцільності вкладень інвестиційних ресурсів в об'єкт інвестування.

Взагалі, зовнішнє середовище підприємства являє собою сукупність взаємопов'язаних факторів, які впливають на його діяльність, ефективність і конкурентоспроможність та знаходяться за межами підприємства. Інвестори при аналізі об'єкта інвестування будуть аналізувати зовнішні та внутрішні фактори та ризики, які виникають під час фінансової діяльності суб'єкта господарювання [10].

До основних внутрішніх ризиків відносяться наступні: *інвестиційні* (портфельні, процентні, кредитні, дивідендні), *бізнес-процесів* (ліквідності, прибутковості, оборотності, фінансової стійкості), *інші* (структурний, ризик невикористаних можливостей, емісійний). Внутрішні ризики можна контролювати, моніторити та оптимізувати.

До зовнішніх фінансових ризиків відносяться *інфляційні, дефляційні, валютні, депозитні та податкові ризики*. Підприємства не можуть впливати на виникнення та ліквідацію зовнішніх ризиків. Зовнішні ризики впливають на різні підприємства однаково. Але, винятками є великі підприємства, монополісти, у яких є достатньо ресурсів для закріплення власних інтересів в управлінських рішеннях [11].

Таким чином, підприємствам необхідно навчитися аналізувати зовнішні та внутрішні фактори та ризики, дослідити основні причини їх формування для того, щоб покращити їхню інвестиційну привабливість. Підприємства повинні розробити власні методики оцінки ризиків, механізми та алгоритми управління ризиками, щоб запобігти потенційним втратам та не погіршити їх фінансовий стан.

1.3 Аналіз інвестиційного ринку України

Взагалі, Україна – це приваблива країна для інвестицій, вона приймає участь у світових процесах та є достатньо інтегрованою у світове господарство, але порушення макростабільності на зовнішніх ринках негативно впливає на економіку нашої держави. Саме тому при дослідженні інвестиційної привабливості окремих підприємств варто розпочати з аналізу інвестиційного ринку України. Зарубіжні інвестори спочатку аналізують інвестиційну привабливість економіки країни в цілому та наявність відповідного інвестиційного клімату, а вже потім вони аналізують інвестиційну привабливість окремого суб'єкта господарювання [6].

При аналізі статистичних даних виявлено, що у 2019 році в економіку України інвесторами з різних країн світу вкладено 3 070 млн дол США, що більше, ніж у попередні періоди (Додаток Б). Також спостерігається зменшення США в економіку України у порівнянні з 2010 роком у два рази (рис.1.1). Це пов'язано в першу чергу з нестабільною політичною ситуацією та воєнним конфліктом на Сході України.

Аналізуючи прямі інвестиції з країн світу в економіку України, виявлено, що найбільше інвестицій надходить з країн Європи (19 632 млн дол. США станом на 01.10.2019). При цьому найбільше коштів надходить з Нідерландів, Великої Британії, Німеччини, Швейцарії та Австрії. На другому місці країни Азії (11 873,5 млн дол. США станом на 01.10.2019). Країна-лідер в інвестуванні в Україну – Кіпр (10 303,2 млн дол. США). З Америки надійшло 3 022,5 млн дол США, з Африки 135,3 млн дол. США. Бачимо, що найбільший обсяг інвестицій в економіку України надходить з країн Європейського Союзу [12].

Значний обсяг інвестицій з Нідерландів можна пояснити наявністю елементів офшорних зон, які надають певні пільги іноземним компаніям, що зареєстровані у даній країні. На Кіпрі також діє режим офшорної зони, що сприяє іноземним інвестиціям з країни, але частина цих інвестицій є коштами дочірніх компаній та підрозділів українських організацій.

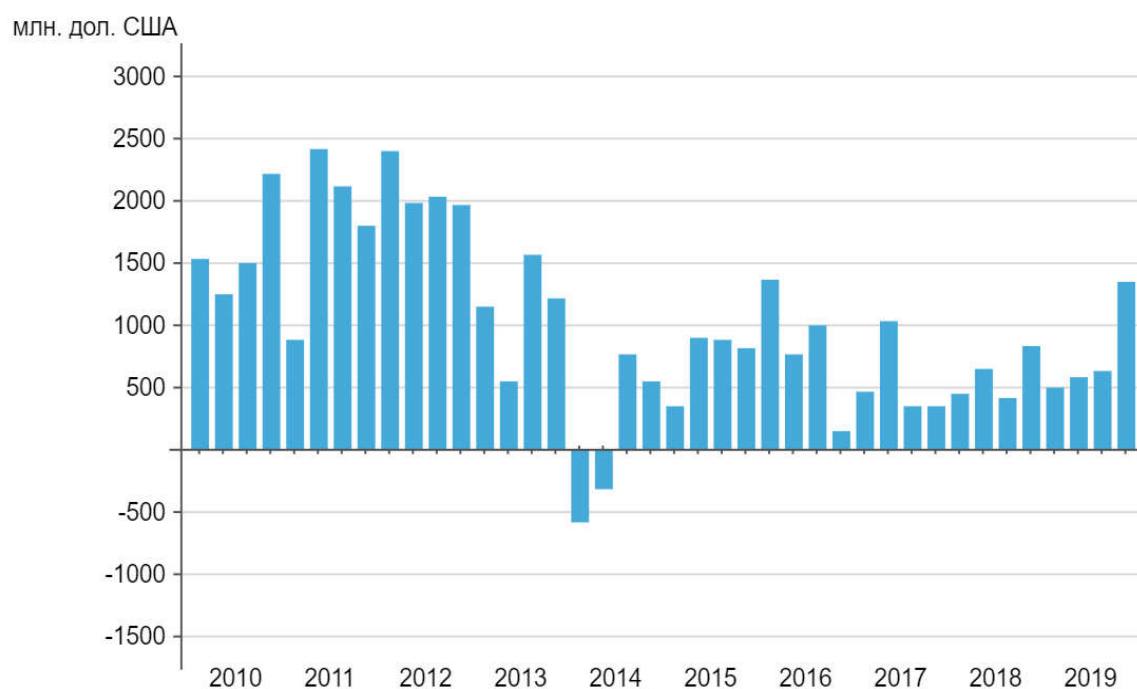

Рисунок 1.1 - Щоквартальний графік надходження прямих іноземних інвестицій в економіку України за 2010-2019 роки [12]

Як правило, інвестиційні ресурси вкладаються у розвинені сфери економічної діяльності. Аналізуючи прями інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності станом на 01.10.2019, визначено найбільшу кількість інвестицій спрямовано в промисловість (11 417,3 млн дол США), в переробну промисловість (8 573,0 млн дол США), в оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів (5 624,7 млн дол США). Станом на 01.10.2018 обсяги прямих інвестицій за даними видами економічної діяльності становили – (10 688,8 млн дол США), (8 166,6 млн дол США), (4 970,4 млн дол США) відповідно (див. табл.1.2). Бачимо, що обсяги прямих інвестицій за даними видами економічної діяльності зростають, але це має негативний характер для економіки України, тому що інші сфери економічної діяльності не розвиваються, тому говорити про розвиток економіки в цілому недоречно [13].

Таблиця 1.2 – Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності за січень-вересень 2018-2019 років [13]

Вид економічної діяльності	Станом на 01.10.2018	Станом на 01.10.2019
Промисловість	10 688,8	11 417,3
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	1 726,7	2 013,7
Переробна промисловість	8 166,6	8 573,0
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	2 763,9	2 886,3
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	4 970,4	5 624,7
Інформація та телекомунікації	2 190,9	2 222,2
Фінансова та страхова діяльність	3 651,4	4 469,7
Операції з нерухомим майном	3 822,6	4 484,2
Професійна, наукова та технічна діяльність	2 147,4	2 258,6
Усього	31 973,6	34 727,6

Отже, з 2014 року спостерігається значне зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну, але є позитивна динаміка їх приросту у наступних роках. Також за останні роки спостерігається позитивне сальдо прямих іноземних інвестицій, що говорить про те, що в Україну надходить більше ПІІ, ніж з України. На дані показники значно впливає політична ситуація в Україні, яка призвела до дестабілізації економіки, підвищення соціальної напруги та створення умови невизначеності у майбутньому.

2 МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Підходи до оцінки інвестиційної привабливості у міжнародній та вітчизняній практиці

Перед тим як оцінити інвестиційну привабливість окремого підприємства, у першу чергу, іноземні інвестори оцінюють рівень інвестиційної привабливості національної економіки. У Додатку В наведено методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості економіки країни. Основними показниками оцінки інвестиційної привабливості на макрорівні є: World Bank Group, Standard & Poors Rating Services, Moodys Investors Service. Вони оцінюють інвестиційну привабливість країни за різними групами показників, які майже не пов'язані між собою. Також оцінка інвестиційної привабливості країни проводиться за допомогою сукупної оцінки інвестиційної привабливості галузей національної економіки, а саме прибутковість галузі, перспективність розвитку галузі та інвестиційні ризики [4].

Наступним кроком інвесторів буде оцінка інвестиційної привабливості різних підприємств на основі існуючих підходів, які існують у міжнародній та вітчизняній практиці. Кожен інвестор обирає для себе найбільш підходящий підхід у залежності від того, який результат від інвестиційних ресурсів він хоче отримати. При цьому, коли мова йде про залучення іноземних інвесторів, поняття інвестиційної привабливості має розглядатись як показник саме міжнародної інвестиційної привабливості. Визначення міжнародної інвестиційної привабливості об'єкта інвестування здійснюється на основі визначення інвесторами доцільності капітальних вкладень, вибору в придбанні альтернативних об'єктів і купівлі акцій окремих підприємств [14].

У Додатку Г наведені підходи до оцінки міжнародної інвестиційної привабливості підприємства на основі фінансового аналізу, вкладення грошей у цінні папери та психологічного аспекту [15].

На основі порівняння переваг і недоліків кожного з підходів, найбільш доцільні для застосування до оцінки інвестиційної привабливості українських підприємств, на нашу думку, є підходи оцінки на основі фінансового аналізу, оскільки вони є більш точними та конкретними, бо характеризуються конкретними показниками та не

потребують значних витрат часу. Наведені підходи зосереджені саме на напрямках інвестування та складових інвестиційної привабливості.

При оцінці інвестиційної привабливості підприємства вітчизняні науковці виділяють наступні підходи [16]:

- *аналіз фінансових показників діяльності підприємства;*
- *комплексний підхід, який враховує ще й інші аспекти функціонування суб'єкта господарювання та оцінює підприємство з різних аспектів;*
- *ринковий підхід, який оцінює привабливість цінних паперів компанії та аналізує показники фондового ринку;*
- *вартісний підхід, головним критерієм при оцінці інвестиційної привабливості підприємства якого є зростання його вартості.*

Більшість вчених вважають простим та зручним підхід, що базується на аналізі фінансового стану підприємства. Розрахунок коефіцієнтів представлений у Додатку Д. При застосуванні даного підходу проводиться комплексна оцінка теперішнього становища підприємства. Але така оцінка не відображає перспективи розвитку та поліпшення результатів діяльності аналізованого підприємства. Інвесторів цікавлять результати, які вони очікують отримати від компанії в майбутньому, а не минулі або теперішні результати її роботи.

Автори комплексного підходу оцінюють інвестиційну привабливість підприємства з урахуванням перспектив розвитку об'єкта інвестування та не однобічно. Головними чинниками інвестиційної привабливості вважається фінансовий стан, наявне устаткування та рівень застосовуваних технологій. Досить цікава та поширена є практика, коли інвестор вкладає інвестиційні ресурси у збиткове підприємство із застарілими технологіями, устаткуванням, основними фондами. А причинами такого рішення є перспективність ринку, бренд підприємства, імідж тощо.

Оцінювання інвестиційної привабливості може враховувати нематеріальні активи, адже наявність та розвиненість нематеріальних активів може істотно впливати на інвестиційну привабливість. Але іноді не встановлюється взаємозалежність між нефінансовими показниками та очікуваними результатами від їх впровадження, що призводить до неправильності оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Нині відомо кілька підходів, за допомогою яких даються грошові оцінки вартості підприємства бізнесу:

- прибутковий підхід (income approach);
- витратний підхід (asset based approach);
- порівняльний підхід (market approach).

В основі вартісного підходу знаходяться показники, вибір яких залежать від типу інвестора та його мотивації, а також від горизонту здійснюваної оцінки [16].

Важливо відмітити, що українським законодавством передбачений підхід щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємства шляхом розрахунку інтегрального показника за показниками майнового стану підприємства, фінансової стійкості, ліквідності активів, прибутковості інвестованого об'єкта та ділової активності. Даний підхід розглядається в «Методиці інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій» [5].

Наведений підхід визначення інвестиційної привабливості, що передбачений українським законодавством, не задовольняє в повній мірі потреби інвесторів у неупередженій, об'єктивній та достатній інформації для прийняття інвестиційних рішень. Тому, щоб збільшити інвестиційну привабливість підприємств в Україні потрібно слідувати наступним напрямом підвищення міжнародної інвестиційної привабливості підприємства [15]:

1. Мінімізувати витрати – встановити оптимальне значення обсягу виробництва.
2. Провести політику активного маркетингу – впровадити реклами через різні джерела та розширити географію просування збуту продукції.
3. Слідувати стратегічному партнерству – країни-партнери.
4. Провести технологічну реструктуризацію – оптимізація виробничого процесу.
5. Прискорити оборот грошових коштів – скоротити обсяги готівкових розрахунків та проводити своєчасну інкасацію виручки.
6. Управляти ризиками – проводити регулярну оцінку ймовірного збитку й приймати рішення щодо управління потенційними ризиками.
7. Єдність персоналу – заохочувати до співробітництва працівників різних відділів.
8. Розширити модельний ряд – розробити нову продукцію високого попиту.
9. Удосконалити системи управління бізнес-процесами – поліпшити систему планування, обліку і контролю за основними показниками діяльності підприємства.

10. Максимізувати реалізацію експортного потенціалу – брати активну участь у тендерах та диверсифікація продукції у межах ринку.

Вищенаведені напрями підвищення міжнародної інвестиційної привабливості підприємства не характеризуються як неможливі, вони реальні та можуть застосовуватися українськими підприємствами, потрібен лише час на їх впровадження.

Україні необхідно сформувати міжнародну інвестиційну привабливість підприємства, щоб: забезпечити конкурентоспроможність продукції та підвищити її якість; структурно перебудувати виробництво; створити необхідну сировинну базу для ефективного функціонування підприємств; вирішити соціальні проблеми; залучити необхідні інвестиції для забезпечення ефективного функціонування підприємств, їх стабільного стану для подальшого розширення та розвитку виробництва; відновити основні виробничі фонди; підвищити технічний рівень праці та виробництва тощо [17].

На основі аналізу усіх підходів щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємства, які розроблені у вітчизняній та світовій практиці, ми з'ясували, що більшість з них базуються на основі фінансового аналізу або на інтегральній оцінці інвестиційної привабливості підприємства, але відсутній єдиний підхід, який облегшив би інвесторам процес прийняття рішень.

2.2 Методики та методи оцінки інвестиційної привабливості підприємства

У європейських країнах досить розповсюдженим є метод рейтингової оцінки. Найбільш популярними є: Fortune 500, Global 1000, BusinessWeek 1000, які оцінюють інвестиційну привабливість на основі фінансово-господарських показників підприємств: об'ємів доходів, прибутків, активів; ефективності інвестицій; збільшення прибутків, доходів, працівників; рівня ринкової вартості компанії [15].

Українським законодавством передбачена методика в Положенні «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», оцінює інвестиційну привабливість підприємства на основі розрахунку ряду коефіцієнтів фінансового стану з подальшим визначенням рейтингу інвестиційної

привабливості. В результаті застосування цієї методики має бути сформована рейтингова система для оцінки інвестиційної привабливості підприємства [18].

Дана методика є відносно нескладною у застосуванні та підходить для підприємств різних форм власності. Проте, зважаючи на те, що в процесі аналізу встановлюється неповна відповідність розрахованих показників до нормативних значень, варто зауважити, що дана методика має ряд недоліків та потребу вдосконалення.

Вищенаведена методика визначення інвестиційної привабливості, що передбачена українським законодавством, не задовольняє в повній мірі потреби інвесторів у неупередженій, об'єктивній та достатній інформації для прийняття інвестиційних рішень.

При дослідженні методів оцінки інвестиційної привабливості, було виявлено, що більшість науковців пропонують визначати інвестиційну привабливість шляхом аналізу *фінансового стану* суб'єкта господарювання. На їхню думку, інвестори вкладають власні інвестиційні ресурси в задалегідь визначену країну, галузь і регіон. Тому, питання вибору найбільш оптимального підприємства з точки зору його фінансового стану залишається пріоритетним.

Менша частина дослідників при аналізі інвестиційної привабливості пропонують використовувати *інтегральну методику*, яка передбачає аналіз фінансового стану об'єкта інвестування, при цьому визначається вагомість групових та одиничних показників на основі експертних оцінок, також визначається частка розмаху варіаційної множини, визначається ранжироване значення за кожним показником та в кінці кінців розраховується інтегральний показник інвестиційної привабливості.

Решта вчених зупинилися лише на *аналізі інвестиційного проекту*, який пропонується до реалізації інвестору. Для правильного вибору і економічного обґрунтування реалізації інвестиційного проекту використовують різноманітні методи, а саме до цього арсеналу входять розрахунок приведених витрат на вкладений капітал; чистої дисконтної вартості; внутрішнього коефіцієнту окупності інвестицій; визначення періоду окупності. Дані методи дослідження є досить точними. Базуючись на простих розрахунках, вони дозволяють достатньо швидко здійснити оцінку економічної ефективності інвестиційних проектів, визначити переваги різних

варіантів розглянутого проекту та з'ясувати наскільки один проект ефективніший за інший.

Узагальнивши позиції вчених щодо методики оцінки інвестиційної привабливості, варто використовувати методику *оцінки інвестиційного клімату країни*, аналізу пріоритетних галузей для інвестування, оцінки інвестиційної привабливості регіону та аналізу фінансового потенціалу підприємства. На підставі отриманих результатів інвестор приймає рішення про вибір конкретної галузі та регіону для здійснення інвестування, що є підґрунтям для вибору об'єктів інвестування [19].

Бачимо, що на сьогоднішній день в наукових колах сформована значна кількість методик та методів оцінки інвестиційної привабливості окремих підприємств. Одночасно постає питання формування єдиної системи, основною метою якої повинно бути створення уніфікованого та об'єктивного процесу щодо аналізу інвестиційної привабливості різних підприємств, який допомагав би інвесторам приймати рішення щодо інвестиційних вкладень.

2.3 Методика розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємства

Більшість науковців вважають, що оцінювати рівень інвестиційної привабливості підприємства необхідно на основі розрахунку інтегрального показника. Суть даної методики полягає у тому, щоб поєднати у кінцевому одному показнику різні чинники, які відрізняються за назвою, одиницею виміру, вагомістю тощо. Інтегральний показник пропонується розраховувати на основі показників майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості й ділової активності підприємства, скорегувавши дані показники та коефіцієнти на вагові коефіцієнти, що показують ступінь впливу зовнішніх факторів та ризиків на кінцевий результат.

Варто зауважити, що інтегральний метод недосконалий, його недоліки проявляються у: можливості вибору неповної сукупності фінансових показників, або у їх помилковому виборі; вірогідності суб'єктивізму при визначенні питомої ваги фінансових показників; складності при визначенні оптимальних або нормованих значень показників; відсутності стандартизованих значень інтегрального показника.

Наведені недоліки не критичні, адже вони згладжуються комплексністю та всестороннім аналізом фінансового стану підприємства при оцінюванні його інвестиційної привабливості [21].

При застосуванні даного методу інтегральний показник розраховується на основі узагальнюючих показників за рівнем майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності, прибутковості та ділової активності. При застосуванні даних показників відображаються результати діяльності досліджуваного підприємства за звітний період та представляється його фінансово-господарський стан на момент прийняття інвестиційних рішень.

Таблиця 2.1 – Система елементів, що враховуються при оцінці інвестиційної привабливості на основі фінансової звітності підприємства [22]

Ліквідність та платоспроможність	Потенціал формування фінансових ресурсів
Фінансова стійкість	Повнота використання фінансових ресурсів
Прибутковість	Рівень фінансового ризику
Ділова активність	Ефективність виробництва

Для оцінки інтегрального показника, в першу чергу, необхідно розрахувати фінансові коефіцієнти (одиничні показники) для кожного показника, що враховує його нормування. Розрахунок проводиться за формулою:

$$K_i = P_i / P_{i_норм}, \quad (2.1)$$

де K_i – нормований одиничний показник фінансового стану підприємства;

P_i – фактичне значення одиничного показника;

$P_{i_норм}$ – нормативне значення одиничного показника;

i – порядковий номер одиничного показника, фінансового коефіцієнта в блочній оцінці.

Дана формула використовується в тому випадку, якщо для стійкого фінансового стану фактичне значення перевищує нормативне. Якщо ж фактичне значення навпаки повинне бути меншим, то формулу використовують в оберненому вигляді.

У разі якщо коефіцієнт не має нормативного значення, то його нормування слід здійснювати на основі порівняння з найкращим значенням за досліджуваний період [23,24].

Наступним кроком необхідно розрахувати підсумкову блочну оцінку з урахуванням ваги одиничних показників:

$$K_j = \sum_{i=0}^n (K_i * a_i) \quad (2.2)$$

де a_i – вагомість одиничного фінансового коефіцієнта в блочній оцінці;

n – кількість показників у межах блоку, що характеризує окрему сторону фінансового стану підприємства;

j – номер блоку у проведенні комплексної оцінки фінансового стану підприємства.

Вагу фінансових коефіцієнтів можна визначати на основі статистичних спостережень, зокрема досить поширеним є метод оцінки вагомості коефіцієнтів експертним методом. Пропонуємо для розрахунку ваги фінансових коефіцієнтів використовувати коефіцієнт варіації фінансових показників господарської діяльності українських підприємств [23].

Для визначення інтегрального показника фінансового стану використаємо наступну формулу:

$$K_k = \sum_{i=0}^n (K_j * \beta_j) \quad (2.3)$$

де K_k – інтегральний показник фінансового стану підприємства;

β_j – вагомість аналітичних блоків фінансового стану в комплексній оцінці;

m – кількість блоків оціночних показників [25].

Також, досить поширена є практика при комплексній оцінці фінансового стану використання рівнозначних вагових значень для кожного фінансового коефіцієнта в блочній оцінці.

Отже, можемо стверджувати, що рівень інвестиційної привабливості – це основний важіль залучення інвестицій в країну чи в окреме підприємство, а методика розрахунку інтегрального показника при оцінці інвестиційної привабливості підприємства дозволяє інвесторам досліджувати усі аспекти діяльності та враховувати значну сукупність показників.

3 ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ФІЛІЇ «ХЛІБНА БАЗА» ДП «ОХТИРСЬКИЙ КХП»)

3.1 Оцінка інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП»

ДП «Охтирський КХП» засновано на державній власності і належить до сфери управління Державного агентства резерву України, що діє відповідно до Указу Президента України від 13.04.2011 №463/2011 «Про Положення про Державне агентство резерву України».

Філія «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» виконує завдання кількісного та якісного зберігання матеріальних цінностей Держагентства резерву України, забезпечує інтереси ДП «Охтирський КХП» щодо закупівлі зерна до Держагентства резерву України, філія зберігає це зерно та використовує згідно з наказами та інструкціями, а також отримує прибутки від господарської діяльності в інтересах ДП «Охтирський КХП». Філія «Хлібна база» має окремий баланс, поточні рахунки в банках та ЄДРПОУ [26].

На першому етапі оцінки інвестиційної привабливості філії, проведемо аналіз її фінансового стану на основі використання п'яти груп коефіцієнтів, а саме майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності підприємства, прибутковості підприємства та ділової активності [20]. Для початка проаналізуємо динаміку основних результатів діяльності досліджуваного підприємства (Додаток Е).

Розрахунок основних фінансово – економічних показників Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» показали, що діяльність підприємства впродовж періоду дослідження була прибутковою. Про це свідчить збільшення чистого доходу від реалізації продукції у 2019 році на 9 189 грн., в порівнянні з 2017, загальної суми доходів на 9 357 грн., та чистого прибутку на 383 грн.

В порівнянні з 2017 роком, собівартість реалізованої продукції збільшилась на 5 439 грн.

Валюта балансу та власний капітал збільшились відповідно на 7 492 грн. та 272 грн. Все це вказує на поліпшення якості балансу.

Власні оборотні кошти в 2019 році в порівнянні з 2017 роком збільшилися на 51,15 %, що у свою чергу, говорить про здатність компанії забезпечувати безперебійну діяльність за рахунок фінансових ресурсів.

У підприємства відсутня дебіторська та кредиторська заборгованість.

Відповідно до отриманих результатів на Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» спостерігається зростання виробничо-фінансових показників її діяльності, що у свою чергу свідчить про збільшення обсягів робіт, що виконує філія та які були вдало реалізовані у звітних періодах. Проте, спостерігається негативна тенденція зростання показників витрат даної філії, хоча в цілому вони не впливають на загальну тенденцію зростання виробництва Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП».

Отже, Філія «Хлібна база» є прибутковою і з кожним роком покращує свої фінансові показники.

Наступним нашим кроком буде розрахунок коефіцієнтів, які дадуть нам повне уявлення про інвестиційну привабливість даного підприємства. Основні показники майнового стану підприємства представлені в Додатку Ж.

Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні дає загальну вартісну оцінку активів, які перебувають на балансі підприємства. У 2019 році у порівнянні з 2017 роком спостерігається збільшення даного показника, що свідчить про збільшення майнового потенціалу підприємства.

Коефіцієнт зносу основних засобів характеризує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості. Бачимо позитивне значення даного показника, адже його значення зменшується.

Коефіцієнт придатності основних засобів показує, що у 2019 році 0,28 частина від основних фондів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності. За роками спостерігається тенденція зростання значення даного коефіцієнта.

Коефіцієнт оновлення зі значенням у 2019 році показує, що частка від наявних на кінець звітного періоду, яку становлять нові основні засоби становить тільки 0,01. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Коефіцієнт вибуття показує, що у 2019 році частина основних засобів, яка вибула за звітний період становить 0,0005, а у 2017 році - 0,0023. Спостерігається зменшення даного показника за роками.

Частка основних засобів в активах залишається майже незмінною та не має тенденції до зменшення, що свідчить про стабільний обсяг виробництва.

Коефіцієнт мобільності активів характеризує рівень мобільності активів підприємства, його підвищення у 2018 році є позитивним фактором, але у 2019 році бачимо зменшення даного показника.

Основні показники фінансової стійкості підприємства представлені в Додатку Ж.

Коефіцієнт автономії показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність. Значення у 2019 році більше за нормативне значення на 0,01, що говорить про задовільне значення даного коефіцієнта, чого не скажеш про 2018 рік.

Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів показує, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених. У 2019 році коефіцієнт більше нормативного значення (>1) і склав 1,05, а у 2018 році даний коефіцієнт становив 0,82.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує, що у 2019 році частка від загальної частини активів, що підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі становить 0,51. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, що у 2019 році тільки 0,29 частина від власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами показує, що рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів у 2019 році становить 0,23. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Основні показники ліквідності підприємства представлені в Додатку Ж.

Коефіцієнт покриття показує недостатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань, адже значення даного коефіцієнта за роками менше за його нормативне значення (1,5-2,5).

Коефіцієнт швидкої ліквідності показує, що платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами за аналізованими роками в нормі ($>0,6-0,8$).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, що у 2019 році 0,1771 частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Значення даного коефіцієнта за аналізованими роками не задовольняє нормативне значення ($>0,2-0,35$). Але відбулося покращення значення даного коефіцієнту у порівнянні з 2018 роком.

Основні показники прибутковості підприємства представлені в Додатку Ж.

Рентабельність капіталу свідчить про ефективність використання всього майна підприємства. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта. У 2019 році він становить 0,044.

Рентабельність власного капіталу показує ефективність використання власного капіталу. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта. У 2019 році він становить 0,065.

Рентабельність реалізованої продукції показує ефективність виробництва і реалізації продукції підприємства. У 2019 році він становить 0,294. За роками спостерігається тенденція зростання значення даного коефіцієнта, що свідчить про збільшення ефективності даного виробництва.

Рентабельність продажу – це показник, який показує, скільки прибутку припадає на одиницю реалізованої продукції. У 2019 році він становить 0,037. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Основні показники ділової активності підприємства представлені в Додатку Ж.

Коефіцієнт оборотності активів показує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їх залучення. У 2019 році він становить 1,178. За роками спостерігається тенденція зменшення значення даного коефіцієнта, що свідчить про зменшення ефективності використання підприємством усіх його ресурсів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, що у 2019 році 10297,18 разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки, тобто 10297,18 разів ця заборгованість утворювалася та погашається протягом року. За роками не

спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта, але у 2018 році значення даного коефіцієнта у 3,68 разів менше за значення 2019 року.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, але в даному випадку відсутні дані для розрахунку цього коефіцієнту.

Коефіцієнт оборотності запасів показує, що у 2019 році запаси обертаються з частотою 39,864 для забезпечення поточного обсягу продажу. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Фондовіддача характеризує ефективність використання основних засобів і показує скільки отримано виручки на одиницю вкладених основних засобів. У 2019 році він становить 8,423. За роками не спостерігається тенденції зростання чи зменшення значення даного коефіцієнта.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує ефективність використання власного капіталу підприємства. У 2019 році він становить 1,743. За роками спостерігається тенденція зменшення значення даного коефіцієнта.

Наступним нашим кроком буде розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» на основі вже розрахованих показників фінансового стану філії за 2019 рік. Для розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства необхідно спочатку розрахувати блочні інтегральні коефіцієнти для кожної групи показників. З цією метою ми спочатку розрахуємо нормований одиничний показник фінансового стану шляхом знаходження частки розраховано показника та його нормативного значення. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1 - Розрахунок блочних інтегральних оцінок для груп фінансових показників

Показник	P_i	P_i норм	K_j
Показники майнового стану			
Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні, грн	24 321	-	-
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,72	0,2	3,6
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,28	0,5	0,56
Коефіцієнт оновлення	0,01	0,1	0,1
Коефіцієнт вибуття	0,0005	0,1	0,005
Частка основних засобів в активах	0,2	-	-
Коефіцієнт мобільності активів	1,73	-	-
Блочний інтегральний показник (Кб)			4,265
Показники фінансової стійкості підприємства			
Коефіцієнт автономії	0,51	0,5	1,02
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	1,05	1	1,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,51	0,6	0,85
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,29	0,5	0,58
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,23	0,1	2,3
Блочний інтегральний показник (Кб)			5,8
Показники ліквідності підприємства			
Коефіцієнт покриття	1,3	1,5	0,87
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,22	0,6	2,03
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1771	0,2	0,89
Блочний інтегральний показник (Кб)			3,79
Показники прибутковості підприємства			
Рентабельність капіталу	0,044	0,14	0,31
Рентабельність власного капіталу	0,065	0,2	0,33
Рентабельність реалізованої продукції	0,294	1	0,29
Рентабельність продажу	0,037	0,3	0,12
Блочний інтегральний показник (Кб)			1,05
Показники ділової активності підприємства			
Коефіцієнт оборотності активів	1,178	0,3	3,93
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10297,18	3	3 432,39
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	-	2	-
Коефіцієнт оборотності запасів	39,864	8	4,98
Фондовіддача	8,423	3	2,81
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,743	8	0,22
Блочний інтегральний показник (Кб)			3444,33

Ми розрахували підсумкові блочні оцінки по кожному групам фінансових показників з урахуванням однакової ваги одиничних показників по кожній групі. Тепер перед нами постало питання визначення питомої ваги для кожної групи показників. Припустимо, що ми інвестори, тому визначмо дані значення з урахуванням нашого інтересу щодо діяльності підприємства (див. табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Визначення питомої ваги для кожної групи фінансових показників

<i>Група показників</i>	<i>Питома вага β</i>
Показники майнового стану	0,1
Показники фінансової стійкості підприємства	0,15
Показники ліквідності підприємства	0,25
Показники прибутковості підприємства	0,4
Показники ділової активності підприємства	0,1

Розрахуємо інтегральний показник фінансового стану Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП».

$$K_k = 4,265 * 0,1 + 5,8 * 0,15 + 3,79 * 0,25 + 1,05 * 0,4 + 3444,33 * 0,1 = 0,4265 + 0,87 + 0,9475 + 0,42 + 344,43 = \mathbf{347,09}$$

Розрахований інтегральний показник має високе значення, адже блочний інтегральний показник за показниками ділової активності філії становить дуже високе значення, що говорить про повільний оборот її коштів, тобто спостерігається неефективне використання ресурсів, а це у майбутньому може негативно вплинути на рівень прибутковості підприємства.

Аналіз фінансово-господарської діяльності Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» за сукупністю коефіцієнтів за 2017-2019 рр. свідчить про покращення значень коефіцієнтів у 2019 році у порівнянні з 2018 роком, але значення аналізованих коефіцієнтів майже не змінилися у 2019 у порівнянні з 2017 роком. Зокрема, спостерігається тенденція зростання наступних коефіцієнтів: сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні; коефіцієнт придатності основних засобів; коефіцієнт абсолютної ліквідності; рентабельність реалізованої продукції; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; строк погашення дебіторської заборгованості; фондівіддача.

Отже, загальна оцінка фінансового стану Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» за фінансовими коефіцієнтами за 2017-2019 рр. та розрахованому

інтегральному показнику за 2019 рік відповідає задовільному рівню. У 2019 році у порівнянні з 2018 роком відбулося покращення фінансового стану, що свідчить про зростання інвестиційної привабливості даного підприємства.

3.2 Рекомендації для покращення інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП»

Проведений аналіз інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» шляхом оцінки його фінансового стану з використанням фінансових коефіцієнтів свідчить про виявлені фактори, які негативно впливають на ефективність діяльності підприємства та зменшують його доходи.

Стійкість фінансового стану з метою залучення більших обсягів інвестицій може бути покращена шляхом [26]:

- 1) повного рівня завантаженості виробничих потужностей, що буде розширювати господарську діяльність та сприяти отриманню додаткових доходів. Зараз же завантаженість виробничих потужностей знаходиться на незадовільному рівні через не відповідність вимогам сучасності, адже воно потребує оновлення та модернізації;
- 2) ефективної цінової політики підприємства, а саме надання послуг складського зберігання зернових культур за цінами вище собівартості, що буде позитивно впливати фінансову діяльність філії;
- 3) обґрунтоване зменшення обсягів необоротних активів та виробничих запасів, адже вони можуть зменшити інвестиційну привабливість філії за рахунок неефективного їх використання, а знос виробничих фондів може призвести до збільшення витрат на їх утримання;
- 4) якісно проводити переоцінку основних засобів, щоб знайти з них ті, які мають нульову залишкову вартість, адже вони знижують активи філії «Хлібна база»;
- 5) слідкувати за правильністю обліку активів, щоб дана ситуація не призводила до редагування вже сформованої фінансової звітності, та потім не виникали не потрібні питання з боку інвесторів;

- 6) вирішення питання щодо майна, яке вже рік не використовується філією в своїй діяльності та яке не планується застосовувати у майбутньому, це дасть змогу отримати додатковий дохід від списання;
- 7) розробки та виконання фінансових планів, щоб слідкувати за виконанням запланованих показників та своєчасно реагувати на зміни;
- 8) усунення недоліків при управлінні витратами, щоб не було необґрунтованого завищення;
- 9) удосконалення внутрішнього контролю, тобто філія повинна навчитися самостійно виявляти та виправляти можливі ризики, які негативно позначаються на її діяльності;
- 10) розробки плану, який дасть змогу підвищити кваліфікацію працівників;
- 11) розширити перелік надання платних послуг для отримання додаткового доходу;
- 12) введення ефективної маркетингової політики та підвищення конкурентоспроможності філії «Хлібна база».

В результаті впровадження всіх вище наведених заходів буде покращено фінансове становище Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП», збільшиться обсяг доходів підприємства, що у свою чергу сприятиме залученню значних обсягів інвестицій.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши вищесказане, можемо зробити висновок, що залучення інвестицій є необхідною умовою для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств, стабільного економічного зростання України, її вихід на міжнародну арену серед «масштабних економічних гравців».

У роботі було визначено, що інвестиційна привабливість - це інтегральний показник, який дає змогу оцінити переваги та недоліки окремих об'єктів та показує наскільки вигідно вкладати капітал у певний об'єкт з позиції конкретного інвестора згідно зі сформованими ним критеріями. Вона повинна формуватися на декількох рівнях, а саме на рівні держави, регіону, галузі та самого підприємства.

Україна – це приваблива країна для інвестицій, вона приймає участь у світових процесах та є достатньо інтегрованою у світове господарство. Аналіз інвестиційного ринку України показав, що з 2014 року спостерігається значне зменшення обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну, але є позитивна динаміка їх приросту у наступних роках. Також за останні роки спостерігається позитивне сальдо прямих іноземних інвестицій, що говорить про те, що в Україну надходить більше ПІІ, ніж з України. На дані показники значно впливає політична ситуація в Україні, яка призвела до дестабілізації економіки, підвищення соціальної напруги та створення умови невизначеності у майбутньому.

Тобто, існує безліч факторів, котрі впливають на інвестиційну привабливість, як зовнішні, так і внутрішні, тому підприємствам необхідно навчитися аналізувати зовнішні та внутрішні фактори та ризики, дослідити основні причини їх формування для того, щоб покращити їхню інвестиційну привабливість та запобігти потенційним втратам та не погіршити їх фінансовий стан.

На основі аналізу усіх підходів, методів та методик щодо оцінки інвестиційної привабливості підприємства, які розроблені у вітчизняній та світовій практиці, ми з'ясували, що більшість з них базуються на основі фінансового аналізу або на інтегральній оцінці інвестиційної привабливості підприємства. Результати фінансово-господарської діяльності характеризуються фінансовою стійкістю, прибутковістю, рентабельністю, діловою активністю, ліквідністю й платоспроможністю підприємства, тобто визначають його фінансовий стан. Методика розрахунку

інтегрального показника при оцінці інвестиційної привабливості підприємства дозволяє інвесторам досліджувати усі аспекти діяльності та враховувати значну сукупність показників. Одночасно постає питання формування єдиної системи, яка б давала можливість проводити уніфікований об'єктивний аналіз інвестиційної привабливості підприємства та облегшила би інвесторам процес прийняття рішень.

Для оцінки інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» ми застосували метод, що передбачає аналіз фінансового стану на основі розрахунку п'яти груп коефіцієнтів, а саме майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності підприємства, прибутковості підприємства та ділової активності. Також ми розраховали інтегральний показник інвестиційної привабливості Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» на основі вже розрахованих показників фінансового стану філії за 2019 рік. Для розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства ми спочатку розраховали підсумкові блочні інтегральні коефіцієнти для кожної групи показників з урахуванням однакової ваги одиничних показників по кожній групі, а потім визначили питому вагу для кожної групи показників з урахуванням нашого інтересу щодо діяльності підприємства.

Аналізована в роботі Філія «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» є прибутковою і з кожним роком покращує свої фінансові показники. Загальна оцінка фінансового стану Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» за фінансовими коефіцієнтами за 2017-2019 рр. та розрахованому інтегральному показнику за 2019 рік відповідає задовільному рівню. У 2019 році у порівнянні з 2018 роком відбулося покращення фінансового стану, що свідчить про зростання інвестиційної привабливості даного підприємства.

В результаті розрахунку інтегральної оцінки фінансового стану зроблено висновок про повільний оборот коштів філії, тобто спостерігається неефективне використання ресурсів, а це у майбутньому може негативно вплинути на рівень прибутковості підприємства. На основі цього наведені рекомендації для покращення фінансового становища філії, шляхом збільшення обсягів доходів підприємства, що у свою чергу сприятиме залученню значних обсягів інвестицій.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Вірянська О.В. Оцінка інвестиційної привабливості [Електронний ресурс] / Вірянська О.В – Режим доступу до ресурсу: <https://nau.edu.ua/ua/>.
2. Крамаренко К. М. Інвестиційна привабливість підприємства та методичні підходи до її визначення [Електронний ресурс] / Крамаренко К. М. // Причорноморські економічні студії. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_10_22.
3. Соболева Г.Г. Сутність управління інвестиційною привабливістю підприємства [Електронний ресурс] / Соболева Г.Г. // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/62.pdf.
4. Коренюк П. Концептуальні підходи та методи визначення інвестиційної привабливості національної економіки [Електронний ресурс] / Коренюк П., Копил О. // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/echcenu_2018_2_10.
5. “Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій”, затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій “22 від 23.02.1998 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
6. Кривов’язюк І.В. Інвестиційна діяльність підприємства: сутність, методика аналізу та шляхи підвищення її ефективності [Електронний ресурс] / Кривов’язюк І.В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки. – 2018. – Вип. 31. – С. 83-90 – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2018_31_19.
7. Товстенюк О. В. Інвестиційна привабливість як об’єкт діагностики / О. В. Товстенюк // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». — 2012. — № 727. — С. 381—386.
8. Шпортько Г. Ю. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства [Електронний ресурс] / Г. Ю. Шпортько, Н. П. Козенкова, В. Д.

- Козенкова. // Ефективна економіка. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2014_11_71.
9. Гунько В. І. Фактори та показники формування інвестиційної привабливості підприємств [Електронний ресурс] / Гунько В. І. // Фінансовий простір. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2013_1_18.
 10. Боровик М. В. Ризик-менеджмент : конспект лекцій для студентів магістратури усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент / М. В. Боровик ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 65 с.
 11. Дибя М. І. Суть та види фінансових ризиків у системі ризик-менеджменту підприємства / М. І. Дибя // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2008. – № 635 : Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – С. 22–28. – Бібліографія: 16 назв.
 12. Міністерство фінансів України - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://minfin.com.ua/ua/>
 13. Державна служба статистики України - [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
 14. Пономаренко В. С., Піддубна Л. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: [Підручник.] / В. С. Пономаренко, Л. І. Піддубна. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 328 с.
 15. Дзеніс В.О. 1. Міжнародна інвестиційна привабливість підприємства [Електронний ресурс] / Дзеніс В.О., Дзеніс О.О., Шестакова О.А. // Світове господарство і міжнародні економічні відносини. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/5_2017_ukr/6.pdf.
 16. Зелінська О.М. Теоретичні засади визначення інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств в умовах сучасних євроінтеграційних процесів [Електронний ресурс] / Зелінська О.М, Галазюк Н.М. // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://global-national.in.ua/archive/22-2018/12.pdf>.
 17. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання [Електронний ресурс] / Короткова О.В. // Ефективна економіка. –

2013. – Режим доступу до ресурсу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2132>.
18. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації від 26.01.2019. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/z0121-01#o52>.
19. Пилипенко О.І. Методика аналізу інвестиційної привабливості підприємства: макро- і мікроекономічні аспекти / О.І. Пилипенко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2009. – № 4(50). – С. 120-127.
20. Яцух О.О. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки [Електронний ресурс] / Яцух О.О., Захарова Н.Ю. // Гроші, фінанси і кредит. – 2018. – Режим доступу до ресурсу:
http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_3/35.pdf.
21. Krupka Y. D., Bachinskiy V. Estimation of investment attractiveness for enterprises in Ukraine. The Małopolska School of Economics in Tarnów Research Papers Collection, vol. 25, iss. 2, December 2014. P. 117-125.
22. Іщук О.С. Моделі інтегрального оцінювання результатів фінансово-господарської діяльності промислових підприємств регіону / Іщук О.С. // Регіональна економіка. – 2008. – № 2. – С. 25–33.
23. Мізіна О.В. Вдосконалення методики оцінки використання та відтворення майна на підприємстві. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2403>.
24. Мочаліна З.М. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<https://core.ac.uk/download/pdf/11336442.pdf>.
25. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Л.О. Коваленко, Л. М. Ремньова. – [3-тє вид., випр. і доп]. – К.: Знання, 2008. — 483 с.
26. Аудиторський звіт державного фінансового аудиту діяльності ДП «Охтирський КХП» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/doccatalog/document?id=132064>

ДОДАТОК А

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ»

Таблиця А.1 – Дефініції поняття «інвестиційна привабливість»

Автори	Трактування поняття «інвестиційна привабливість»
С.О. Гуткевич	Інвестиційна привабливість – узагальнююча характеристика переваг та недоліків інвестування окремих напрямів та об’єктів із позиції конкретного інвестора
Т.І. Костюк	Інвестиційна привабливість – це складне економічне поняття, яке має системний характер, що виявляється в комплексі правил та умов вкладання інвестиційних ресурсів у той чи інший об’єкт у визначений час
Г.П. Лайко	Під інвестиційною привабливістю об’єктів господарювання слід розуміти сукупність виробничофінансових кількісних і якісних умов та критеріїв, які характеризують їхні потенційні можливості та економічні переваги порівняно з іншими об’єктами інвестування
О.А. Сталінська	Інвестиційна привабливість – це інтегральний показник, об’єднуючий комплекс формалізованих і неформалізованих критеріїв, що характеризує доцільність вкладення капіталу в досліджуваний потенційний об’єкт інвестування [2]
Л.М. Алексеєнко	Узагальнена характеристика переваг та недоліків окремих суб’єктів інвестування з точки зору конкретного інвестора згідно зі сформованими критеріями.
О.А. Верзаков	Оціночна характеристика стану підприємства, що задовольняє вимоги інвестора та переконує його в доцільності вкладання коштів в цей об’єкт.
Н.П. Макарій	Справедлива кількісна та якісна характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища об’єкта.
С.Ф. Покропивний	Інтегрована фінансово-економічна оцінка тієї чи іншої фірми як потенційного об’єкта інвестування.
Н.С. Краснокутська	Сукупність економіко-психологічних характеристик його діяльності, які задовольняють вимоги інвестора.
В.А. Машкін	Наявність таких умов інвестування, які впливають на переваги інвестора у виборі того чи іншого об’єкта інвестування.
Н.Ю. Трясціна	Комплекс показників діяльності підприємства, який визначає для інвестора галузь переважних значень інвестиційної поведінки.
М.А. Бабушкін	Стан організації, за якого у потенційного власника капіталу (інвестора, кредитора, лізингодавця тощо) виникає бажання піти на певний ризик та забезпечити притік інвестицій у монетарній та (або) немонетарній формі.
В.Г. Федоренко	«Економічний паспорт» підприємства, який містить дані про нього та його діяльність. [3]

Продовження таблиці А.1

Л. Алексеєнко	Узагальнена характеристика переваг та недоліків окремих суб'єктів інвестування з погляду конкретного інвестора згідно зі сформованими ним критеріями
А. Гончаров	Сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів
С. Гуткевич	Інтегральна сукупність критеріїв дійсності умов та факторів, які забезпечують зацікавленість інвесторів у вкладанні капіталу
О. Носова	Ступінь сприятливості ситуації, яка складається в тій чи іншій країні, стосовно можливості залучення інвестицій
А. Пересада	Характеристика ступеня привабливості держави (регіону, галузі) відносно інвестицій, які можуть бути залучені
А. Пешко	Сукупність чинників, які враховує інвестор, приймаючи рішення щодо здійснення інвестицій
Б. Райзберг	Економічні, політичні, фінансові умови, що спричиняють вплив на залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій в економіку країни
В. Струніна	Сукупність політичних, соціально-економічних, фінансових, соціально-культурних, організаційно-правових та географічних факторів, наявних у тій чи іншій країні, які приваблюють або відштовхують інвесторів [4]

ДОДАТОК Б
ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ

Таблиця Б.1 – Прямі іноземні інвестиції в Україні за 2010-2019 роки, млн дол США [12]

Рік	ІІІ в Україну	ІІІ з України	Сальдо
2010	6495	736	+5759
2011	7207	192	+7015
2012	8401	1206	+7195
2013	4499	420	+4079
2014	410	111	+299
2015	2961	-51	+3012
2016	2961	16	+3268
2017	2202	8	+2194
2018	2355	-5	+2360
2019	3070	648	+2422

ДОДАТОК В

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

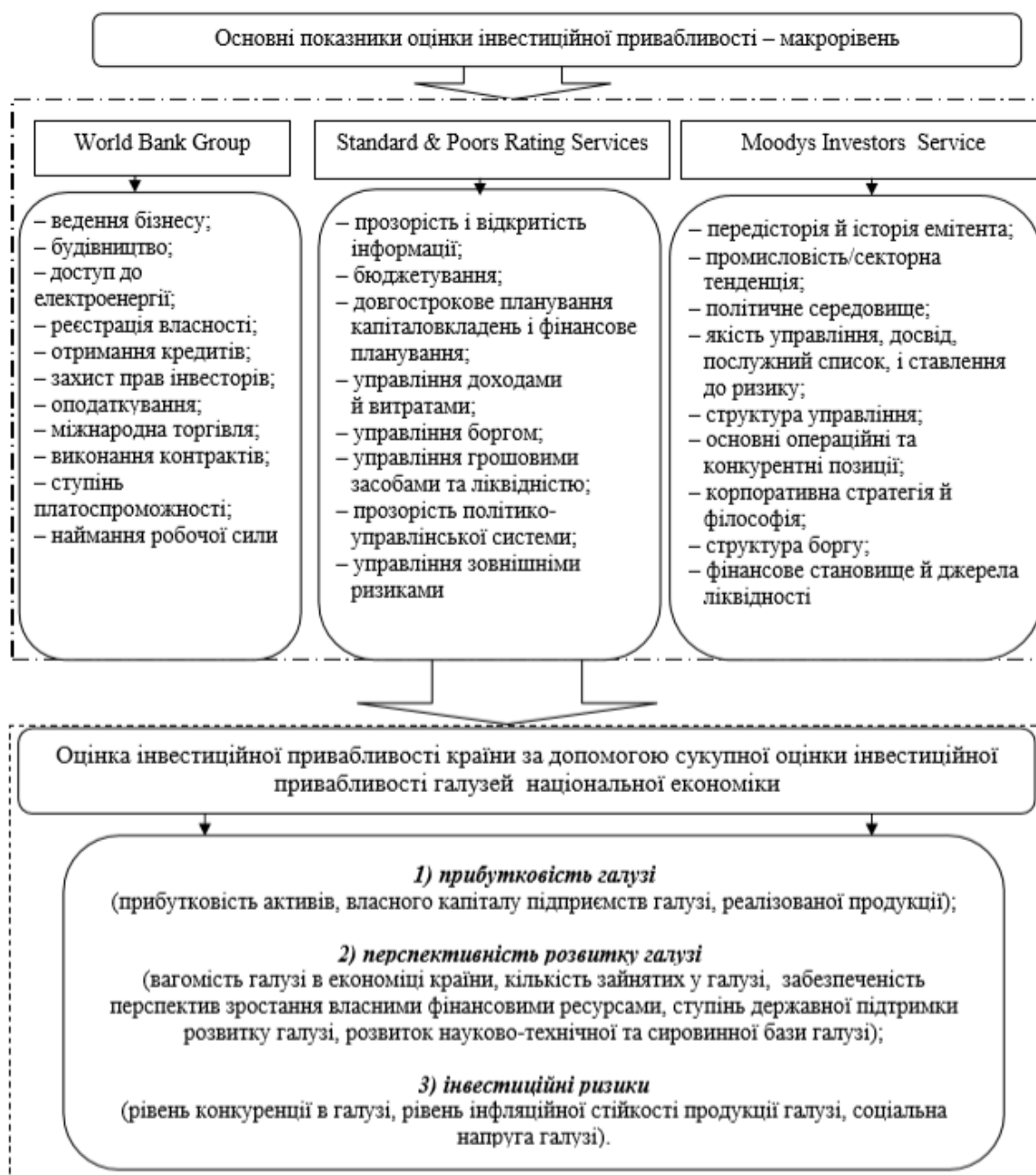

Рисунок В.1 – Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості економіки країни [4]

ДОДАТОК Г

ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ МІЖНАРОДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця Г.1 – Підходи до оцінки міжнародної інвестиційної привабливості підприємства [15]

Автор	Підхід	Переваги підходу	Недоліки підходу
<i>1. На основі фінансового аналізу</i>			
1. Бланк І.О.	«Інвестиційна привабливість підприємства» являє собою аналіз інвестиційної привабливості підприємства на основі фінансових показників таких як: фінансова стійкість, прибутковість, ліквідність активів та оборотність активів	Зосередження уваги на напрямках інвестування та складових інвестиційної привабливості.	Недостовірність інформації при аналізі фінансових показників, їх розрахунку у часі.
2. Спеціалісти Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств	ППП визначається розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств, в якому відтворюються значення показників оцінки майнового стану, фінансової стійкості (платоспроможності), ліквідності активів, прибутковості інвестиційного об'єкта, оцінки ділової активності, оцінки ринкової активності, скориговані відповідно до їхньої вагомості, та інших факторі	Оцінка багатьох аспектів господарської діяльності шляхом розрахунку незначної кількості показників, що дають характеристику поточного стану об'єкта та не потребує значних витрат часу на проведення.	Брак конкретності та чіткості, що суттєво знижує можливість його застосування практиками.
3. Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П	«ППП» – сукупність характеристик фінансово-господарських та управлінської діяльності підприємства, перспектив розвитку та можливостей залучення інвестиційних ресурсів на основі формалізації оціночних методів	Визначення конкретних показників, щоб не тратити кошти та час, оцінюючи психологічний аспект проблеми.	Однозначна можливість формалізації оціночних методів, що залишає поза увагою психологічний аспект даної проблеми.

Продовження таблиці Г.1

<i>2. На основі вкладення грошей у цінні папери</i>			
4. Бочаров В.В.	«ІПП» – досягнення мінімального ризику при вкладенні грошей у цінні папери тільки тих підприємств, які є стабільними та забезпечать отримання високого прибутку	Вкладення грошей у цінні папери дає змогу інвестору контролювати управління на підприємстві, отримувати постійний дохід у формі дивідендів.	Українські підприємства не можуть ефективно використовувати інструменти ринку цінних паперів, оскільки цей ринок знаходиться на стадії становлення.
5. Донцов С.С.	«ІПП» – це надійність отримання прибутку при вкладанні грошей у цінні папери підприємств.	Можливість інвестора брати участь в управлінні підприємством.	Не врахування майбутніх перспектив розвитку суб'єкта господарювання.
<i>3. На основі психологічного аспекту</i>			
6. Нападівська І.В	«ІПП» – це системна сукупність потенційних можливостей вкладання коштів з метою отримання економічної ефективності у майбутньому як наслідок результатів минулої господарської діяльності потенційного об'єкта інвестування, суб'єктивно оцінювана інвестором	Потенційна можливість може принести великий прибуток .	Відсутність зіставлення цілей інвестора з їх можливостями без ризикової реалізації, не враховує ступінь готовності інвестора прийняти ризик.
7. Чорна Л. О.	«ІПП» – взаємозв'язок двох характеристик: з боку психологічного змісту інвестицій і з боку психологічної форми (привабливість)	Враховання таких аспектів, як: привабливість продукції, кадрова, інноваційна, фінансова, територіальна, екологічна і соціальна привабливість, ризик.	Необхідність обробки значного обсягу інформації для одержання бажаного результату.

ДОДАТОК Д

ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Таблиця Д.1 – Показники майнового стану [20]

Показник	Розрахунок	Зміст
Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні	підсумок балансу	Дає загальну вартісну оцінку активів, які перебувають на балансі підприємства. Зростання цього показника свідчить про збільшення майнового потенціалу підприємства.
	(ф. 1 р. 1300)	
Коефіцієнт зносу основних засобів	відношення зносу основних засобів до первісної вартості основних засобів	Характеризує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості. Позитивним є зменшення значення показника.
	ф. 1 р. 1012/ ф. 1 р. 1011	
Коефіцієнт придатності основних засобів	відношення залишкової вартості основних засобів до первісної	Показує, яка частина основних фондів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності.
	ф. 1 р. 1010/ ф. 1 р. 1011	
Коефіцієнт оновлення	відношення первісної вартості основних засобів, що надійшли за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на кінець звітного періоду	Показує, яку частину від наявних на кінець звітного періоду становлять нові основні засоби.
	ф.5 р.260 (гр.5)/ф.1 р.1011 (к. р.)	
Коефіцієнт вибуття	відношення первісної вартості основних засобів, що вибули за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на початок звітного періоду	Показує, яка частина основних засобів вибула за звітний період.
	ф.5 р.260 (гр.8)/ ф.1 р.1011 (п. р.)	
Частка основних засобів в активах	відношення залишкової вартості основних засобів до загальної суми активів	Динаміка зменшення показника протягом певного періоду є позитивною в умовах стабільного або зростаючого обсягу виробництва.
	ф.1 р. 1010/ ф.1 р. 130029	
Коефіцієнт мобільності активів	співвідношення оборотних та необоротних активів підприємства	Характеризує рівень мобільності активів підприємства, його підвищення є позитивним фактором.
	ф.1 р. 1195/ ф.1 р. 1095	

Таблиця Д.2 – Показники фінансової стійкості підприємств [20]

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт автономії	відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу $\phi 1 \text{ p.1495} / \phi 1 \text{ p.1900}$	Показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність нормативне значення $> 0,5$
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	відношення власного капіталу до позикових і залучених джерел $\phi 1 \text{ p. 1495} / (\text{p.1595} + \text{p.1695} + \text{p.1700})$	Показує, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених нормативне значення > 1
Коефіцієнт фінансової стійкості	відношення суми власного капіталу і довгострокових зобов'язань до підсумку балансу $\phi 1 (\text{p.1495} + \text{p.1595}) / \phi 1 \text{ p.1900}$	Показує, яку частку активів підприємство здатне фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі і свідчить про його здатність залишатися платоспроможним в довгостроковій перспективі.
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	відношення власного оборотного капіталу підприємства до власних джерел фінансування $\phi 1 (\text{p.1195} - \text{p.1695}) / \phi 1 \text{ p.1495}$	Показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована.
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	відношення власного оборотного капіталу підприємства до оборотних активів $\phi 1 (\text{p.1195} - \text{p.1695}) / \phi 1 \text{ p.1195}$	Показує рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів.

Таблиця Д.3 – Показники ліквідності підприємства [20]

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт покриття	відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства $\phi 1 \text{ p.1195} / \phi 1 \text{ p.1695}$	Показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. Нормативне значення $> 1,5-2,5$
Коефіцієнт швидкої ліквідності	відношення найбільш ліквідних оборотних активів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства $\phi 1 (\text{p.1195} - \text{p.1100} - \text{p.1110}) / \phi 1 \text{ p.1695}$	Характеризує платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами. Нормативне значення $> 0,6-0,8$.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань $\phi 1 (\text{p.1160} + \text{p.1165}) / \phi 1 \text{ p.1695}$	Показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно. Нормативне значення $> 0,2-0,35$

Таблиця Д.4 – Показники прибутковості підприємств [20]

Показник	Розрахунок	Зміст
Рентабельність капіталу	відношення чистого прибутку до середньорічної вартості капіталу $\frac{\text{ф2 р.2350 або р.2355}}{2} / \text{ф1(р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4))}$	Свідчить про ефективність використання всього майна підприємства.
Рентабельність власного капіталу	відношення чистого прибутку до середньорічної вартості власного капіталу $\frac{\text{ф2 р.2350 або р.2355}}{2} / \text{ф1(р.1495 (гр.3) + р.1495 (гр.4))}$	Показує ефективність використання власного капіталу
Рентабельність реалізованої продукції	відношення валового прибутку до собівартості реалізованої продукції $\frac{\text{ф2 р.2090 або р.2095}}{\text{ф2р.2050}}$	Показує ефективність виробництва і реалізації продукції підприємства.
Рентабельність продажу	відношення чистого прибутку до чистої виручки від реалізації $\frac{\text{ф2 р.2350 або р.2355}}{\text{ф2 р.2000}}$	Показник, який показує, скільки прибутку припадає на одиницю реалізованої продукції.

Таблиця Д.5 – Показники ділової активності підприємств [20]

Показник	Розрахунок	Зміст
Коефіцієнт оборотності активів	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості активів $\frac{\text{ф2 р.2000}}{\text{ф1(р.1300(гр.3) + р.1300(гр.4))}} / 2$	Характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних у нього ресурсів незалежно від джерел їх залучення.
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічного розміру дебіторської заборгованості $\frac{\text{ф2 р.2000}}{\text{ф1((р.1125 \div \text{р.1155}) \text{ гр.3} + (\text{р.1120} \div \text{р.1155}) \text{ гр.4})}} / 2$	Показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки, тобто скільки разів ця заборгованість утворюється та погашається протягом року.
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості $\frac{\text{ф2р.2050}}{\text{ф1((р.1610 \div \text{р.1650}) \text{ гр.3} + (\text{р.1610} \div \text{р.1650}) \text{ гр.4})}} / 2$	Показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству
Коефіцієнт оборотності запасів	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічного розміру запасів $\frac{\text{ф2 р.2000}}{\text{ф1(р.1100гр.3 + р.1100гр.4)}} / 2$	Показує, як часто обертаються запаси для забезпечення поточного обсягу продажу.
Фондовіддача	відношення чистої виручки від реалізації до середньорічної вартості основних засобів $\frac{\text{ф2 р.2000}}{\text{ф1(р.1010гр.3 + р.1010гр.4)}} / 2$	Характеризує ефективність використання основних засобів і показує скільки отримано виручки на одиницю вкладених основних засобів.
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства $\frac{\text{ф2 р.2000}}{\text{ф1(р.1495(гр.3) + р.1495(гр.4))}} / 2$	Показує ефективність використання власного капіталу підприємства.

ДОДАТОК Е
ДИНАМІКА ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДЯЛЬНОСТІ ФІЛІЇ «ХЛІБНА
БАЗА» ДП «ОХТИРСЬКИЙ КХП» ЗА 2017-2019 РР.

Таблиця Е.1 – Динаміка основних економічних показників виробничо-фінансової діяльності Філії «Хлібна база» ДП «Охтирський КХП» за 2017-2019 рр., грн

Найменування показників	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Зміни 2019 р. до 2017 р.	
				+/-	%
Загальна сума доходів	27 426	29 802	36 783	+9 357	134,12%
у тому числі:					
-чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	27 366	29 579	36 555	+9 189	133,58%
-інші операційні доходи	60	72	62	+2	103,33%
-інші фінансові доходи	-	151	166	+166	-
-інші доходи	-	-	-	-	-
Загальна сума витрат	26 445	28 511	35 419	+8 974	133,94%
у тому числі:					
-собівартість реалізованої продукції	22 814	24 298	28 253	+5 439	123,84%
-адміністративні витрати	3 266	3 745	6 500	+3 234	199,02%
-витрати на збут	-	-	-	-	-
-інші операційні витрати	150	180	359	+209	239,33%
-фінансові витрати	-	-	-	-	-
-інші витрати	-	-	-	-	-
-податок на прибуток від звичайної діяльності	215	288	307	+92	142,79%
Чистий прибуток (збиток)	981	1 291	1 364	+383	139,04%
Валюта балансу	16 829	24 714	24 321	+7 492	144,52%
Власний капітал	10 176	11 157	12 448	+2 272	122,33%
Власні оборотні кошти	2 348	3 290	3 549	+1 201	151,15%
Кредиторська заборгованість на кінець періоду	-	-	-	-	-
Дебіторська заборгованість на кінець періоду	-	-	-	-	-

ДОДАТОК Ж
ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ФІЛІЇ «ХЛІБНА БАЗА» ДП
«ОХТИРСЬКИЙ КХП» ЗА 2017-2019 РР.

Таблиця Ж.1 – Показники майнового стану

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Сума господарських коштів, що їх підприємство має у розпорядженні, грн	16 829	24 714	24 321
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,78	0,76	0,72
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,22	0,24	0,28
Коефіцієнт оновлення	0,06	0,095	0,01
Коефіцієнт вибуття	0,0023	0,0049	0,0005
Частка основних засобів в активах	0,2	0,16	0,2
Коефіцієнт мобільності активів	1,15	2,14	1,73

Таблиця Ж.2 – Показники фінансової стійкості підприємства

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Коефіцієнт автономії	0,6	0,45	0,51
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	1,53	0,82	1,05
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,6	0,45	0,51
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,23	0,3	0,29
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	0,26	0,2	0,23

Таблиця Ж.3 – Показники ліквідності підприємства

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Коефіцієнт покриття	1,35	1,24	1,3
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,23	1,17	1,22
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0965	0,0444	0,1771

Таблиця Ж.4 – Показники прибутковості підприємства

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Рентабельність капіталу	0,047	0,053	0,044
Рентабельність власного капіталу	0,092	0,109	0,065
Рентабельність реалізованої продукції	0,200	0,217	0,294
Рентабельність продажу	0,036	0,044	0,037
Рентабельність господарської діяльності	0,037	0,045	0,039

Таблиця Ж.5 – Показники ділової активності підприємства

Показник	Рік		
	2017	2018	2019
Коефіцієнт оборотності активів	1,317	1,206	1,178
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	5077,18	2801,04	10297,18
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	-	-	-
Строк погашення дебіторської заборгованості	0,071	0,129	0,35
Строк погашення кредиторської заборгованості	-	-	-
Коефіцієнт оборотності запасів	31,71	30,989	39,864
Фондовіддача	7,585	6,730	8,423
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,566	2,506	1,743